

Oslo kommunale foreldreutvalg

Utdanningsetaten

Oslo, 8. mars 2022

Høringsnotat om vurdering av personvern i Feide- og iPad-universet

Oslo KFU gir her sitt høringssvar om personvern i Feide- og iPad-universet i Osloskolen.

Digitaliseringen i Osloskolen har gitt utfordringer når det gjelder personvernet, og Oslo KFU støtter i utgangspunkt Utdanningsetatens (UDE) systematiske og grundige arbeid for å ivareta personvernet i Osloskolen. Våre innspill er:

1. Feide-universet

Oslo KFU er positiv til at UDE sørger for en systematisk og grundig oversikt over Feide-universet, og at dette vil sterkt bidra til å ivareta elevenes rett til personvern. Dette gjelder spesielt at da omfanget av digitale hjelpemidler i Osloskolen er enormt og økende. Det er åpenbart en stor personvernggevinst ved fellesløsningen Feide at behovet for lagring av personinformasjon hos den enkelte tjenesteleverandør kan reduseres vesentlig.

Konfidensialitet og tilgjengelighet

Innlogging i Feide-universet vil gi tilgang til de digitale læringsressursene som elevene bruker. Hovedspørsmålet er hvem det er som skal ha tilgang til de innsamlede og lagrede (aggregerte) sensitive opplysningene (aktivitetsdata/vurderingsdata) som elevene (og lærerne) genererer i dette universet? I og med at *all* undervisning er digital vil dette utgjøre et meget omfattende materiale, som personopplysninger om eleven, hvilke oppgaver eleven har løst, og hvordan de har løst dem. Opplysningene gjelder for eksempel:

- kontaktinformasjon, som navn, adresse, telefonnummer og e-postadresse
- helseopplysninger (allergier osv.)
- atferdsmønstre og sosiale ferdigheter
- innholdet i elevenes arbeid
- bilder, videoer eller lydfiler av barn og elever
- opplysninger om elevenes underveis- og sluttevalueringer
- fravær og anmerkninger
- faglig progresjon
- spesielle undervisningsbehov
- logg fra elevenes bruk av skolens nettverk

Aktivitetsdata vil også omfatte elevarbeid som kan gi detaljerte opplysninger om elevens (og de foresattes privatliv), opplysninger om elevens religiøse og politiske oppfatninger, osv.

Siden 2020 har digitaliseringen av undervisningsopplegget i Oslo skolen økt betydelig, og det har medført en høy grad av lærerstyring av hva elevene skal arbeide med. Dermed er omfanget av opplysninger som registreres og lagres digitalt enormt. Elevenes medbestemmelse har i denne sammenheng vært begrenset. Dette er en bekymringsverdig utvikling.

Digitale verktøy som gjør det mulig for lærerne (og skolens ledelse) å følge elevenes faglige progresjon tett og se (overvåke) hva elevene holder på med i verktøyet til enhver tid er problematisk. For dette gjelder også når eleven utfører arbeidet i hjemmet (utenfor skoletid!). Dette er en meget bekymringsfull utvikling som står i motstrid til at opplæringsloven ikke gjelder utenfor skoletid, samt elevenes grunnlovfestede menneskerett til respekt for privatliv. Har UDE kunnskap om hvordan slik type overvåking av elevene virker inn på elevene og deres arbeidsmiljø?

Selv om det er elevene som har eierskap til mange av de opplysningene som lagres, er det viktig å skape klarhet i hvem (faglærer, skoleledelsen, eller skoleeier) det er som skal ha tilgang til hvilke lagrede opplysninger? Det kan være viktig å skape klarhet i hvilke personer som skal ha tilgang til hvilke opplysninger, for å forebygge ureglementert innsyn.

Det kan også være hensiktsmessig å spesifisere i databehandleravtaler at de lagrede opplysningene anonymiseres/pseudonymiseres tilstrekkelig, så de ikke kan kobles tilbake til den enkelte elev.

De opplysningene som kan defineres som 'overskuddsdata' og som ikke har liten eller ingen betydning for faglige vurderinger bør det være rutiner for at de fjernes/slettes.

Det er opp til skolene å gjennomføre gode vurderinger av tjenestene/appene som skolene ønsker å ta i bruk, for å sikre at tjenestene/appene som brukes ivaretar elevenes personvern tilstrekkelig. Hvilke rutiner har UDE for å sikre at skolene utfører slike gode vurderinger?

Integritet og de registrertes rettigheter

Elevene og de foresatte har krav på at opplysningene er korrekte, og her bør UDE sørge for at samtlige elever og foresatte i Oslo skolen blir korrekt informert om hvilke rettigheter de har til innsyn, retting og sletting av opplysninger. Det på grunn av at det er tale om sårbare grupper (elever 6-19 år) som krever et særskilt vern. Det er viktig at rettighetshaverne blir sikret en reell medbestemmelse her. Oslo KFU støtter at Feide-tjenesten skal legge til rette for at brukeren får innsyn i egengenererte data på et forståelig format i en naturlig kontekst (regulert i databehandleravtalen). Dette gjelder også innsyn i personopplysningene lagret i selve Feide-katalogen.

Lagringsbegrensing

Når det gjelder lagringstid av opplysninger så vil dette fastsettes i databehandleravtalen/SCC mellom skoleeier (behandlingsansvarlig) og den enkelte leverandør (databehandler). 'I hovedsak' er lagringen basert på varigheten av vurderingsperioden som aktivitetsdataene

inngår i. Og fagets varighet er 'utgangspunktet' for vurdering av hvor lenge aktivitetsdata kan lagres hos leverandøren. Hvilken varighet er lagringstiden fastsatt til?

Foreldrepålogging

Oslo KFU er positive til at Feide åpner for at foresatte kan logge på egen rolle i Feide. Dette vil kunne bidra til skole-hjem samarbeidet.

2. iPad-universet

Oslo KFU støtter UDE's systematiske og grundige vurdering av iPad-universet. UDE's rutine for personverngodkjenning for apper som skal tas i bruk av skolene kan positivt bidra til å ivareta personvernet.

Perrsonvernrapport

Oslo KFU støtter UDE at denne funksjonen ikke skal benyttes i Osloskolen, da dette vil være i gråsonen ift overvåking av elevene.

Gratis apper og reklame

Oslo KFU støtter UDE at Osloskolen bør unngå å bruke gratis apper med reklame, da innsamlingen av data om elevene her er uoversiktlig.

Apper og krav til DPIA

Oslo KFU støtter UDE at det vil være nødvendig å gjøre en vurdering av hver enkelt app for å vurdere behov for å gjennomføre DPIA.

Bruk av apper

Se innspill under Feide-universet.

3. Generelle spørsmål

Oslo KFU har en del generelle spørsmål om hvordan UDE overholder personvernet i forbindelse med digitaliseringen i Osloskolen.

1. Har UDE oversikt over omfanget av bruken av digitale gratisverktøy i Osloskolen, og at slike verktøy kan medføre risiko for at opplysninger om elevene ikke er tilstrekkelig ivarettatt?
2. Har UDE en plan for å bygge kompetanse hos de ansatte i Osloskolen i tilfelle opplysninger om elevene kommer på avveie?
3. Elevene har egne epostadresser, og det er en risiko for at disse kan brukes til svindelforsøk. Har UDE rutiner for å forebygge eller håndtere slike hendelser?
4. Har UDE erfaring med at ansatte benytter sårbare skyggesystemer for å håndtere sensitive personopplysninger, istedenfor trygge systemer?

5. I skole-hjem samarbeidet er det viktig å sørge for at det kommuniseres gjennom trygge applikasjoner. Har UDE oversikt over hvilke kommunikasjonskanaler som benyttes her?
6. Digitale læringsplattformer og skoleadministrative systemer kan utgjøre en personvernsrisiko dersom de ikke blir brukt på korrekt måte. Har UDE rutiner for oppfølging av skolene, dersom de ansatte bruker disse verktøyene feil i deres håndtering av personopplysninger.
7. Digitale læringsverktøy hvor lærerne kan tett følge med fullstendig alt hva elevene gjør, står i motstrid til elevenes rett personvern. Har UDE oversikt over bruken av slike verktøy?

Med hilsen,

Erlend des Bouvrie

Oslo KFU